

ОБЩИНА КРУШАРИ ОБЛАСТ ДОБРИЧ

9410, с. Крушари, тел : 05771/2024, факс 05771/ 2136,

E-mail krushari@krushari.bg; site: www.krushari.bg

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
НА ОБЩИНА КРУШАРИ
В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА
СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИОБЩАВАНЕ
НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ
ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ
В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ,
ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ СИТУАЦИЯ
ЗА ПЕРИОДА 2021-2023**

Настоящият План е приет с Решение № 10/103 от Протокол № 10 от 30.09.2021 г. на Общински съвет с. Крушари.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият план за действие на община Крушари (2021-2023) е документ, задаващ насоките за изпълнение на политиката за социална интеграция на ромите на общинско ниво и е съобразен с Областната стратегия за интегриране на ромите на територията на област Добрич и Националната стратегия на Република България за равенство и участие на ромите (2021-2030)

Планът за действие на община Крушари за интегриране на ромите (2021-2023) отчита ситуацията на тази общност в общината от социално-икономическа и демографска гледна точка. Реализирането на общинската политика за интегриране на маргинализираните групи е непрекъснат процес, инструмент за хармонизиране на местната власт и потребностите на жителите на общината, с цел подобряване благосъстоянието на тези групи .

Планът е отворен и подлежи на допълнение и актуализиране и обхваща следните приоритетни области на действие:

- ✓ Образование;
- ✓ Здравеопазване;
- ✓ Жилищни условия;
- ✓ Заетост;
- ✓ Върховенство на закона и недискриминация;
- ✓ Култура и медии.

Настоящият план за действие задава конкретни насоки за изпълнение на местно ниво на интеграционни политики, насочени към граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация на територията на общината, като се цели повишаване тяхното благосъстояние, създаване на условия за включването им във форми на обществения, икономическия, културния и политическия живот, както и подпомагане процеса на развитие на Община Крушари.

II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА В ОБЩИНА КРУШАРИ

При последното преброяване на населението и жилищния фонд към 31.12.2011 година населението на община Крушари възлиза на 4 547 души. Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност – 3 660

1. Численост и дял на етническите групи според преброяването на населението през 2011г.

Община Крушари	Численост
Общо	3660
Българи	1538
Турци	1513
Роми	433
Други	8
Не се самоопределят	168

Източник: НСИ

По неофициална информация и отчитане на различни индикатори от държавни институции, общински учебно-възпитателни заведения и др., делът на ромското население в община Крушари е по-висок. Възможно е част от хората, които околното население назовава, като „роми“ да се самоопределят като българи или турци, което произтича от правото на лицето само да определи етническата си принадлежност или не посочи такава.

2. Данни по етнически, възрастов и религиозен показател

Население на община Крушари към 30.07.2021г. по	Постоянен адрес	Настоящ адрес
--	------------------------	----------------------

данни от ГРАО -Крушари		
Население на общината /общо/	6987	4275
Брой на населението по възрастови групи		
Деца от 0 до 7 години		449
Деца и ученици от 8 до 14 г.		436
Деца и ученици от 15 до 19 г.		307
Жени и мъже от 19 до 29 г.		685
Жени и мъже от 30 до 62 г.		3418
Жени и мъже от 63 до 75 г.		1002
Жени и мъже над 76 г.		690

Възрастовата структура на населението на общината показва неблагоприятни изменения – по-висок дял на възрастното население над 63 г. и по-нисък относителен дял на младите контингенти до 15г.

От посочените данни става ясно, че в община Крушари преобладава дела на хората в трудоспособна възраст, спрямо делът на хората в пенсионна и под трудоспособна възраст.

На територията на общината населението изповядва християнско и мюсюлманско вероизповедание.

III. ПРЕГЛЕД ПО ПРИОРИТЕТИ

1. ОБРАЗОВАНИЕ

Образователната система в община Крушари е оптимално структурирана. Тя включва: СУ “Христо Смирненски“ с. Крушари, ОУ “Васил Левски“ с. Коритен, ОУ “Отец Паисий“ с. Лозенец, ДГ с. Крушари с изнесени групи в селата Коритен, Телериг и Лозенец. В училищата и детската градина на територията на Община Крушари се обучават и възпитават преобладаващ брой деца и ученици от ромски произход, както и от уязвими социални групи. Гарантирането на равен достъп до качествено образование за всяко дете е възможно чрез интегриране на система от мерки, насочени от една страна към повишаване нивото на образователния процес, а от друга – към по-пълно обхващане на децата и учениците в задължителната предучилищна и училищна възраст в детските градини и училищата. За развитие на условията за равен шанс и приемственост, Община Крушари работи в насока подпомагане на родители от уязвимите групи. Във връзка с тази цел с решение на Общински съвет - Крушари в сила от 30.05.2020г. за ползване на детски градини, родителите или настойниците не дължат месечни такси, като същите се поемат от Общинския бюджет.

Чрез прилагане на иновативни подходи педагогическите кадри успяват, макар и трудно, да променят съществуващия модел и начин на мислене сред ромското общество. Иновативните методи допринасят за засилване мотивацията за включване на деца и родители от етническите малцинства в училищния живот, да общуват повече на български език и да повишат своята грамотност.

Материалната база, техниката и оборудването в училищата и детската градина се подобрява и модернизира с цел да отговаря на съвременните изисквания и стандарти. Осигурени са средства за дейности по НП «Информационни и комуникационни технологии /ИКТ/ в системата за предучилищното и училищното образование»

Предучилищното образование се осъществява в ДГ с. Крушари и изнесените групи към нея в селата Телериг, Лозенец и Коритен, които се посещават от общо 97 деца. Преобладаващ е броят на децата от ромския етнос. Разпределението е както следва:

Детска градина	Общ брой деца
<i>ДГ с. Крушари</i>	47
<i>Изнесена група с. Телериг</i>	9
<i>Изнесена група с. Лозенец</i>	21
<i>Изнесена група с. Коритен</i>	20

По проект „Подкрепено детско развитие“, ДГ с. Крушари осъществява консултации с родителите по въпроси за превенция на майчиното и детското здравеопазване, социални услуги в общността, посредничество при разрешаване на различни проблеми, свързани с отглеждането и възпитанието на децата, както и необходимостта децата да посещават училище. За реализирането на проекта „Подкрепено детско развитие“, а именно „Допълнителна педагогическа подкрепа за повишаване на училищната готовност на децата и равен старт в училище“ в ежедневните дейности са ангажирани педагог, медиатор и родители.

Предвид социалната значимост и постигнатите положителни резултати, са доказателство за устойчивостта на проекта. Базата на детската градина разполага с изключително добри условия за предоставяне на услугите и допринася за устойчивостта на проекта и неговото продължение. Осигурена е индивидуална и групов подкрепа за семейства и деца, изключително от ромския етнос. Заниманията са под формата на игри за развитие на творческите заложби у децата.

В детска градина с. Крушари и изнесените групи към нея, се работи така също и по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“. Реализацията на проекта включва допълнително обучение по български език за деца от уязвимите групи, в това число и от ромската общност.

По Национална програма „Информационни и комуникационни технологии в системата на предучилищното и училищно образование“ в ДГ с. Крушари е предоставен преносим компютър.

През учебната 2021/2022г продължават дейностите по Национална програма на МОН „Заедно за всяко дете“, Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на институциите от предучилищното и училищното образование“ - приобщаване на родители/семействата към училищния живот и мотивирането им за образованието на техните деца чрез обучения и групови тренинги; обучения за родителите за разпознаване, превенция и предотвратяване на негативни прояви между децата и учениците – дискриминация, агресия, насилие, тормоз и др.; организиране на инициативи за популяризиране на добри практики във взаимодействието на институциите за обхващане и включване на деца и ученици в образование. Всички деца от ДГ с. Крушари и изнесените групи към нея от селата Коритен, Телериг и Лозенец са обхванати в различни програми по занимания на интереси, където получават подкрепящо развитие и подготовка за начално образование.

Община Крушари работи в насока предоставяне на възможност на местни млади учители от ромски произход да се реализират в образователния сектор. В детска градина с. Крушари педагози от ромски произход работят за пълноценната интеграция на ромските деца, своевременно придобиват професионален опит за реализация на пазара на труда.

Най-голямото общинско училище е Средно училище „Христо Смирненски“ в с. Крушари с общо 221 ученици от I до XII клас. Учениците посещаващи училището са от тринадесет населени места на община Крушари, извозването им се извършва с училищни автобуси.

В общообразователно училище „Васил Левски“ с. Коритен се обучават 28 ученици от пет населени места. Осигурен е транспорт за пътуващите ученици и е въведена целодневна организация на учебния процес. От 2013 година то е в списъка на защитените училища .

В общообразователно училище „Отец Паисий“ с. Лозенец се обучават 42 ученици от с. Лозенец. Въведена е целодневна организация на учебния процес.

В училищата на територията на община Крушари преобладаващ е броят на учениците от ромския етнос.

Брой на учениците по класове на територията на община Крушари:

Брой класове	по СУ“Хр. Смирненски“ с. Крушари	ОУ“Васил Левски“ с. Коритен	ОУ“Отец Паисий“ с.. Лозенец
1 клас	20	5	6

2 клас	16	4	7
3 клас	18	3	5
4 клас	24	3	8
5 клас	20	3	3
6 клас	19	5	7
7 клас	17	3	6
8 клас	23	0	0
9 клас	23	0	0
10 клас	18	0	0
11 клас	11	0	0
12 клас	12	0	0
Общо:	221	28	42

Отпадането на децата от образователната система е сериозен проблем, създаващ предпоставки за задълбочаване на социалното изключване. Съпоставка на данните от минали периоди показва относително ниско ниво на отпадащите ученици и завишаване на заминаващите за чужбина.

В училищата от общината се реализират дейности за обхващане и превенция от отпадане за учениците - осигуряване на учебници и помагала, транспорт, стипендии за подпомагане на достъпа до образование. Намалването броя на необхванатите и отпадащите ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст се осъществява и чрез: разработване на механизъм за ежедневно информиране на родителите за отсъствията и закъсненията на децата и учениците; осигуряване на безопасна и сигурна среда (охрана и видеонаблюдение в училищата, превенция срещу агресията); здравно образование и др.

Относно Постановление № 100 от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, със Заповед на началника на РУО - Добрич, в община Крушари са създадени три екипа. Семейства от ромски произход се посещават на адрес, за да се установят причините поради, които децата не посещават редовно училище и детска градина. Целта е да се ограничат случаите на преждевременно отпадане от образователната система. В зависимост от всеки конкретен случай, се предприемат и необходимите мерки за обхващане на децата.

Училищата на територията на Община Крушари, чрез реализирането на проекти и програми работят в посока интегриране на своите ученици от ромски произход и други в уязвимо положение, като основната им цел е мотивирането им за по-голяма отговорност към образователния процес.

Приобщаването на учениците от уязвимите групи и техните родители към образователния процес, адаптиране към училищния живот е сложен процес включващ взаимната работа на община, училищни ръководства и родители.

Дейностите, включени в училищните планове са насочени към осигуряване на приобщаващо образование на учениците от малцинствата, включването им в разнообразни извънучилищни дейности, свързани с техните интереси и желания. Учениците посещават групите с интерес и желание, като това ги приобщава към училище. Формирането на клубове и занимания спомага за по-добрата интеграция на учениците от уязвимите групи, такива от ромски произход и социално слаби семейства.

За учениците се организира и провежда допълнително обучение по учебните предмети с цел превенция на обучителни затруднения и преодоляване на системни пропуски при усвояване на учебното съдържание. Това води до повишаване на самочувствието на по-трудно интегриращите се деца и приобщаването им към училищната общност. В училищата се организират часове за консултации, като педагогическите специалисти оказват непрекъснато съдействие с поставянето на индивидуални задачи и проекти, с цел пълното приобщаване на учениците от ромски произход към цялостния училищен живот.

Със стартиране на учебната година, училищата на територията на община Крушари системно и постоянно участват в различни проекти от национално ниво:

1. Проект „Образование за утрешния ден“, с конкретен бенефициент - МОН - включване на ученици в клубове по интереси по ключови дигитални умения – базови и за напреднали. Заниманията целят повишаване на дигиталната компетентност на учениците в съответствие с Европейската референтна рамка за оценяване на дигиталните компетентности.

2. Национална програма "Осигуряване на съвременна образователна среда", модул "Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата"

3. ОУ „Отец Паисий“ с. Лозенец има сключен договор за сътрудничество и съвместна дейност с Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“ - водеща ромска организация, която работи за равноправно интегриране на ромите в българското общество. Дейността на Центъра е в посока за намаляване на процента на отпадащи деца, въвеждане на интеркултурно образование, насърчаване на учене през целия живот в ромската общност и повишаване на образователния статус на ромите.

4. Национална програма „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“ - насочена към изграждането на партньорство на взаимно доверие, уважение и толерантност между родители, учители, ученици, за по-добрата адаптация и социализация на децата в учебната среда.

5. Национална кампания "Чиста околна среда - 2021 г.", "Обичам природата - и аз участвам" /ПУДООС/. Целта на кампанията е да изгради обществено отношение по въпросите, свързани с опазването на околната среда, да повиши екологичната култура и загрижеността към мястото, в което живеем. Изградена е спортна площадка на територията на ОУ „Отец Паисий“ с. Лозенец, с фитнес уреди.

6. Проект „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ Дейността е насочена към подобряване на условията и осигуряване на равен достъп за обучение от разстояние в електронна среда; насърчаване използването на иновативни методи на преподаване и учене от преподаватели, както и насърчаване на мотивацията на родителите за по-активно включване в образователния процес от разстояние в електронна среда с цел подпомагане на учениците в семейната среда.

Проект „Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти“.

По инициатива на МКБППМН - Крушари, като извънкласна дейност са организирани футболни групи, в които са включени деца и ученици от ромски произход и уязвими групи, обучаващи се в училища и детска градина на територията на община Крушари. Основната цел е създаване на условия и възможности за пълноценна интеграция на учениците от ромски произход, чрез организирано практикуване на физически упражнения и спорт в етнически смесени групи. Ангажирането им с участие в спортни занимания под ръководството на квалифицирани треньори е да отклони тяхното внимание от противообществените прояви.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Медицинското обслужване на община Крушари е организирано в лечебни заведения за извънболнична помощ. Специализирана медицинска и болнична помощ се осъществява от МБАЛ в гр. Добрич. На територията на община Крушари общопрактикуващите лекари са 4-ма и стоматолог – 1. Здравните пунктове са в добро състояние и снабдени с необходимими медикаменти за спешна медицинска и амбулаторна помощ. Здравната служба в с. Коритен е изцяло ремонтирана и оборудвана със стоматологичен кабинет.

Основните фактори за лош здравен статус при ромите са бедност, лоши жилищни и хигиенни условия, по-ниска здравна култура и нездравословен начин на живот. Голям процент от лицата от социално уязвими групи са здравно неосигурени или с прекъснати здравно-осигурителни права, което ги лишава от достъп до публични медицински услуги. Налични специфични заболявания, които да характеризират общината не се наблюдават. Причините за всички видове заболявания се дължат предимно на неправилното и нерационално хранене, неправилен режим на труд и почивка, злоупотреба с алкохол и цигари.

Нередовното плащане на здравните осигуровки поставя уязвимите общности в рисковата категория. Висок процент от представителите на уязвимите общности не плащат здравните си

осигуровки (заради липса на редовни доходи). Преобладаваща част от общността е безработна, с ниско ниво на образование, няма мотивация и желание за повишаването му. Това в известна степен възпрепятства достъпа до личен лекар и оказва пряко влияние върху развитието на детето. Профилактичните прегледи при деца се извършват от раждането на детето до навършване на 18 годишна възраст. Спазването на честотата на профилактичните прегледи е важна предпоставка за записване на детето в детска градина и училище. Медицинските специалисти работещи на територията на общината, следят за обхвата на деца подлежащи на имунизация съгласно Националния имунизационен календар. Обхванати са всички подлежащи с малки изключения. Информация за редовно проведени профилактични прегледи се изисква от много институции във връзка с различни процедури.

В детски градини и училища в община Крушари са обособени и оборудвани здравни кабинети, в които работят медицински сестри, назначени от общината. Заболяванията на дихателните пътища са едни от най-честите заболявания в детска възраст. Голям брой здравно неосигурени лица се наблюдават при ромска общност. Няма данни за епидемични взривове от заразни заболявания сред ромската общност.

През 2021г. продължи работата по проект „Подкрепено детско развитие”, по ОП РЧР. Заложените дейности в проекта са свързани с оказване на подкрепа за децата от 0 до 7 годишна възраст, полагане на здравни грижи и превенция на заболяванията, формиране и развитие на родителски умения и грижи сред уязвимите рискови групи. Здравната услуга се осигурява от педиатър, стоматолог, медицинска сестра. В дейности по превенция на детската заболеваемост са обхванати 150 деца и родители.

Извършени и отчетени медицински дейности с изградени добри медицински практики:

Дейност	2020г.	2021г.
Прегледи с мобилни кабинети	292	182
Прегледи от стоматолог	150	75
Профилактични прегледи	264	168
Здравни беседи	44 със 88 семейства	28 със 56 семейства
Превенция и контрол на ХИВ	44	28

Бременните жени от уязвимите групи попадат в особено рискова категория. Частични са посещенията при гинеколог, само при необходимост. Предвид специфичния начин на живот те пренебрегват редовното посещение на женски консултации, с което поставят бременността в риск. Личния лекар се посещава преди раждане за ЕКГ и разчитане. Същото явление се пренася и върху децата, те не се водят редовно на детски консултации, което компрометира имунизационния им календар и поставя здравето им в риск. Като цяло регистрирането на новородените при личен лекар е веднага след изписването им от болницата. Редовното посещение на детската консултация и профилактичните прегледи на учениците са необходимо условие за получаване на социални помощи, месечни добавки за отглеждане на дете, посещение на дете в детска градина или училище, участие на дете в екскурзия.

Във връзка с превенцията на заболеваемостта сред населението на общината, личните лекари организират профилактични прегледи от специалисти в здравните служби по места със съдействието на кметове и кметски наместници. Здравни беседи със съдействие от страна на личните лекари се провеждат в детска градина, училища, работни колективи и пенсионерски клубове на територията на община Крушари.

Медицинското обслужване на населението живеещо в отдалечени райони, където липсва здравен пункт, се извършва по домовете. Осъществяват се профилактични прегледи, провеждат се имунизации, вземане на биологичен материал за лабораторно изследване.

Най-често срещаните болести са така наречените социално значимите заболявания: сърдечно-съдови заболявания /хипертонична болест, исхемична болест на сърцето, мозъчен инсулт/, диабет, хронични болести на дихателната система, психични заболявания. Водеща роля за възникването им имат възрастта, условията на средата и начинът на живот: тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нервно напрежение, намалена двигателна активност и др. Представителите на уязвимите групи се сблъскват с трудности при профилактиката и

ранното диагностиране на често срещаните заболявания, като сърдечно-съдовите, онкологични и белодробни. Липсата на здравни медиатори затруднява обхвата на ромската общност.

Мерки срещу разпространението на остри респираторни заболявания, включително и във връзка със случаите на Covid-19 са предприети по населени места. Съвместно с община Крушари, медицински служители, кметове и кметски наместници се работи в насока ограничаване разпространението на вируса. За желаещи да се ваксинират срещу COVID-19, но изпитват затруднение при придвижването до здравната служба могат да бъдат посетени от личен лекар за извършване на манипулацията.

Преобладаваща част от възрастното население живее в отдалечените райони на общината, където липсва здравна служба и медицинското обслужване е затруднено. Личните лекари макар и трудно се стремят да изпълнят задълженията си към своите пациенти, но това понякога е немислимо от физическа гледна точка. Пациенти от уязвимите групи, които са неосигурени в същото време са безработни и без финансови средства, са с изяви заболявания, като хипертония, инсулт, инфаркт и др. Достъпът до медицински услуги на тези лица е затруднено, защото не разполагат с лични лекари. В много случаи медицинските служители практикуващи на територията на общината им оказват финансова и хуманитарна помощ. Трудностите при оказване на медицинска помощ се дължат на:

- Отдалеченост на част от населените места до общински и областен център /граничен район/;
- Увеличаване на заболяемостта сред населението на общината /инфаркт, инсулт, диабет, пневмонии, туберкулоза, онкозаболявания/;
- Зачестили случаи на починали млади и на средна възраст;
- Недостиг на медицински специалисти;
- Липса на здравни медиатори.

Съвместните усилия и ефикасният диалог между личните лекари, органите на местното самоуправление и образователните институции на територията на общината са в насока подобряване на интеграцията на ромите и други уязвими групи в системата на здравеопазването. Дейностите са насочени към подобряване на здравния статус според специфичните потребности на съответната общност, повишаване на здравната култура и осигуряването на достъп до здравна информация, включващи основно елементите на доболничното здравеопазване: редовни медицински прегледи на целевите групи, предродилна и следродилна помощ и семейно планиране, имунизационни кампании за деца и отношение на предотвратяване на предаването по полов път заболявания като например HIV/СПИН.

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

През 2020г. се извърши цялостно асфалтиране на улици в община Крушари, включително и райони с ромско население, с което значително се подобри техническата инфраструктура на населените места.

В рамките на *Национална кампания „Чиста околна среда“* са финансирани няколко проекта на кметства и учебно заведение на територията на общината в това число са включени и села с ромско население: „Нов живот за стария парк“ – с. Крушари.

Добри практики и създаване на предпоставки за успешна социализация на децата и младите хора от етническите малцинства, с цел превенция на отпадането на ромски ученици от училище са изградени детска площадка и футболно игрище в с. Абрит.

По *„Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020г.“*, съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, се извърши рехабилитация на части от вътрешните водопроводни мрежи на населени места от община Крушари. В рамките на проекта се включи и с. Лозенец, където има компактно ромско население.

Част от населението от ромски произход, обитаващо населените места от общината живее в пренаселени жилища. Около 20% от тази група обитават примитивни жилища с изключително лоши материално-битови и санитарно-хигиенни условия. Начинът на ромите да живеят в тясна семейна общност, пречатства интеграцията.

4. ЗАЕТОСТ

Съвместните действия на Община Крушари и Дирекция „Бюро по труда“ са насочени към осигуряване на достъп на лицата от ромски произход и други от уязвимите групи до пазара на труда и включването им в различни инициативи за заетост.

Голяма част от ромското население е функционално неграмотно или с ниска грамотност и култура, което е причина за голямата безработица, оттам – ниски доходи и нисък стандарт на живот. Ранните бракове и високата раждаемост на ромски деца, в семейства с недостатъчни възможности за отглеждане на дете и родителски практики, пречат за социализирането на децата в по-късна възраст.

Лица от ромски произход срещат сериозни затруднения с намирането на постоянна работа поради: неграмотност или ниска степен на образование; ниска или липса на квалификация; липса на трудов стаж и опит; нежелание/липса на мотивация за работа; езикови бариери; негативна нагласа на обществото към тях; липса на трудови навици и дисциплинираност на ромите при изпълнение на задължения по трудов договор.

Безработицата в съчетание с ниски доходи създава сериозен риск за част от ромските общности, които са с ниска конкурентноспособност на пазара на труда. Това са неграмотни роми, лица с ниска квалификация, самотни родители с деца, многодетни семейства, продължително безработни, които постепенно изпадат в зависимост от социалните помощи. Не поддържат редовна регистрация в Дирекциите „Бюро по труда“ /ДБТ/, което затруднява включването им в програми за заетост. Тази рискована група се нуждае както от професионално обучение, така и от подкрепа и мотивиране за активно включване на пазара на труда.

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ – Добрич, регистрираните безработни от община Крушари са представени в следната таблица:

Регистрирани търсещи работа лица в община Крушари

Година	Пол			Възраст до 29г.	Роми	Образование			
	Общо	Ж	М			Висше	Средно	Основно	Начално
Към 31.12.2020г.	197	116	81	41	59 или 29,95 %	7	47	35	108
Към 31.07.2021г.	108	56	52	7	17 или 15,74 %	1	26	33	48

Обобщено сравнение на общия дял на регистрираните през 2020 и тези от 2021г. показва значителен спад на регистрираните като търсещи работа в община Крушари.

1. Проект „*Нова възможност за младежка заетост*“ – финансирана от оперативна програма РЧР. Наети са 8 лица от ромски произход.

Основната цел на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ е извършване на обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация на безработни лица, регистриране в Дирекция „Бюро по труда“, с цел последващо наемане на работа.

2. „*Регионални програми по заетост*“ – финансиран от държавния бюджет. Предоставена е възможност на 20 лица от ромския етнос да постъпят на работа.

3. Социална услуга „*Асистентска подкрепа*“ по Закона за социалните услуги – обслужват се възрастни хора над трудоспособна възраст, за тях се грижат и социални асистенти от ромски произход.

4. „*Механизъм лична помощ*“ – лични асистенти. Безработни лица от уязвимите групи вкл. и от ромски произход имат възможност да постъпят на работа.

През 2021г. Дирекция „Социално подпомагане“ - Добрич е осигурила месечна социална помощ за 11 семейства по реда на чл. 9 от ППЗСП. Съгласно разписаните разпоредби в този закон, право на такава помощ имат лица/семейства, чийто доход за предходния месец е по-нисък от определен диференциран минимален доход. Това откроява група от граждани, които по критерий „Доходи“ попадат в категорията на уязвимите общности.

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМАЦИЯ

Център за социална превенция на деца, като помощен орган на Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни към община Крушари, работи с идеята да повиши нравствената, здравната и образователна култура на деца и родители. С цел превенция на асоциално поведение, деца от ЦСП участват в мероприятия свързани със спорта, опазване на околната среда, занимания по интереси и др.

Дейността на ЦСП към МКБППМН при община Крушари е насочена към намаляване на противообществените прояви сред малолетни и непълнолетни. Организиран са прожекции във връзка с агресията сред подрастващите. Провеждат се дискусии с деца и родители относно причините за ранно отпадане от училище и консултации за родителската ефективност.

ЦСП работи под ръководството на обществени възпитатели и педагогическите ръководства към училища и детска градина на територията на общината.

МКБППМН следи и се стреми да ограничи противообществените прояви сред малолетни и непълнолетни.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

На територията на община Крушари има общо седем читалища, вписани в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата, както следва :

1. НЧ “Йордан Драгнев - 1894“ – с. Крушари
2. НЧ “Христо Ботев - 1940“ – с. Коритен
3. НЧ “Стефан Караджа - 1936“ – с. Телериг
4. НЧ “Светлина - 1945“ – с. Полковник Дяково
5. НЧ “Втори юни - 2004“ – с. Александрия
6. НЧ “Асен Златаров - 1962“ – с. Лозенец
7. НЧ “Кирил и Методий – 1941“ – с. Ефрейтор Бакалово

Към всички читалища има сформирани различни самодейни групи, повечето с насоченост към събиране, съхраняване, опазване и представяне на българското народно творчество. Народните читалища се явяват единствените културни институции по селата, които поддържат творческия дух и традициите на народа.

Народните читалища на територията на община Крушари са център за общуване и участие в различни творчески занимания и изкуства на хора от различни възрастови групи и етнически общности. Читалището е основен организатор на всички празници и местни събития, чрез културен обмен между групите с различни интереси, произход и среда.

Достъпът на ромите до дейността на читалищата не е ограничен и всички, които имат желание се включват в нея. Едни ползват книжният фонд на библиотеките и техните компютърни зали, други участват в колективи за любителско творчество заедно с другите етноси. Организират се и индивидуални обучения по компютърна грамотност.

Създадената през 2018г. към ЦСП група за народни песни и танци „Василена“ обединява различните етноси, като в групата има включени и девойки от ромската общност.

Традиционно се организират летни и коледни работилници, тематични конкурси за изработване на картички, пана, рисунки и др.

Съвместно с образователните институции се организират различни културни и спортни инициативи, в които участват и ученици от ромската общност.

За изпълнение на плана за действие на община Крушари в изпълнение на Областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други в уязвимо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация (2021-2023) са предвидени форми и механизми за координация и сътрудничество между институциите. Съвместната работа в насока реализация на проекти и програми е предпоставка за положителни резултати при интеграцията на ромската общност.